

Inventering av groddjur i Alsike

April-maj 2016

Titel: Inventering av groddjur i Alsike april-maj 2016

Version/datum: 2016-05-17

Rapporten bör citeras: Andersson, P. (2016). *Inventering av groddjur i Alsike april-maj 2016*. Calluna AB.

Omslag: bilden till vänster föreställer det småvatten där mindre vattensalamander påträffades och bilden till höger visar en mindre vattensalamander (foto: Petter Andersson).

Foton i rapporten: © Calluna AB där inget annat anges.

På uppdrag av: Alsike Fastighets AB

Beställarens kontaktperson: Mattias Jansson

Utfört av: Calluna AB – Huvudkontor: Linköpings slott, 582 28 Linköping
Hemsida: www.calluna.se, Tel: +46 13-12 25 75, Org.nr: 556575-0675

Projektleddare: Petter Andersson (Calluna AB)

Rapportförfattare: Petter Andersson (Calluna AB)

Inventering: Petter Andersson (Calluna AB)

Kartor: Petter Andersson (Calluna AB)

Kvalitetssäkring: Victor Johansson (Calluna AB)

Intern projektkod: PAN0019

Innehåll

Sammanfattning	4
Bakgrund och uppdrag	5
Metod	5
Resultat och diskussion	7
Referenser	9

Sammanfattning

I Alsike (Knivsta kommun) planeras bebyggelse i ett skogsområde och angränsande öppen mark. I skogsområdet har tre våtmarker som potentiellt skulle kunna utgöra lekvatten för groddjur tidigare identifierats. Calluna AB fick under våren 2016 i uppdrag att utföra groddjursinventeringar i hela området. Vid första fältbesöket konstaterades att en av våtmarkerna i skogsområdet var torrlagd på grund av utdikning och att det inte fanns några andra lämpliga våtmarker i det öppna området. Inventeringen av groddjur genomfördes således bara i två våtmarker där flaskfällor placerades ut under fyra fångstnätter under april-maj 2016. En groddjursart, mindre vattensalamander *Lissotriton vulgaris*, påträffades i den minsta våtmarken. Totalt påträffades sex exemplar av arten och samtliga av dessa hade lekdräkt. De bedöms därför ha befunnit sig i våtmarken med syftet att reproducera sig. Större vattensalamander eller andra groddjur påträffades ej, varken vuxna djur eller rom.

Eftersom den minsta våtmarken uppenbarligen fungerar som lekvatten för mindre vattensalamander fungerar troligtvis den omgivande skogsmarken som lämpligt habitat utanför reproduktionsperioden. I omgivande skogsmark finns relativt gott om död ved och stenblock, som kan fungera som skyddande miljöer för salamandrarna. För att bevara populationen av mindre vattensalamander i området är det viktigt att den minsta våtmarkens hydrologi förblir opåverkad och att våtmarken inte torkar ut periodvis. Vidare är det viktigt att död ved och stenblock i omgivande skog inte tas bort, eftersom dessa erbjuder skydd och födosökshabitat.

Bakgrund och uppdrag

I Alsike (Knivsta kommun) planeras bebyggelse i ett skogsområde samt ett närliggande område bestående av öppen mark. I området har det tidigare genomförts en naturvärdesinventering (Andersson 2015) som identifierade tre våtmarker i skogsmarken, vilka potentiellt skulle kunna utgöra lekvatten för groddjur. Enligt uppgifter från närboende har det sedan lång tid förekommit vattensalamandrar i ett småvatten i skogen, eventuellt både mindre och större vattensalamander (Sundström 2015).

Calluna AB fick under våren 2016 i uppdrag att genomföra en groddjursinventering i skogsområdets våtmarker, samt i det angränsande öppna området (Fig. 1). Syftet med inventeringen var att undersöka om det fortfarande förekommer groddjur i området, vilka arter det i så fall handlar om, samt om någon av skogsmarkens våtmarker fungerar som lekvatten för groddjur.

Inventeringen genomfördes under april-maj 2016 av Petter Andersson, ekolog på Calluna AB.

Metod

Den 13 april 2016 besöktes området och våtmarkerna undersöktes på förekomst av groddjur eller rom. Vid detta tillfälle konstaterades att en av de våtmarkerna (den östra, se karta i Fig. 1) som hittades under den tidigare naturvärdesinventeringen (Andersson 2015) var helt torrlagd på grund av utdikning. Denna våtmark har därför inte undersökts vidare under inventeringen. Den 13 april undersöktes även den öppna marken väster om skogsområdet (Fig. 1), med syftet att undersöka om området innehåller några lämpliga lekvatten eller förekomster av groddjur.

Samma dag (13 april) placerades flaskfällor ut i de resterande våtmarkerna i skogsområdet (Fig. 1). En flaskfälla (Fig. 2) är en modifierad pet-flaska där flaskans öppning är vänd åt motsatt håll. I öppningen kan djur simma in, men de får däremot svårt att simma ut genom samma öppning. Fällan placeras på lämpliga platser i vattnet.

Fyra flaskfällor placerades ut i den mindre våtmarken och fem flaskfällor i den större våtmarken (Fig. 1). Dessa fällor låg i vattnet till den 15 april (dvs. under två fångstnätter) och kontrollerades med ca ett dygns mellanrum. Den 28 april placerades åtta fällor ut i den lilla våtmarken och fyra i den större och dessa fällor togs in efter ett dygn (dvs. efter en fångstnatt). Till sist placerades 11 fällor ut i den lilla våtmarken den 3 maj och dessa fällor togs in efter ett dygn (dvs. efter en fångstnatt). Orsaken till den ökade inventeringsinsatsen i den lilla våtmarken var att denna efter de första två fångstnätterna bedömdes som mest intressant för groddjur. Totalt omfattade inventeringen fyra fångstnätter.

Figur 1. Översikt av det inventerade området, där det öppna området (röd streckad linje) och undersökta våtmarker (blåmarkerade) framgår.

Figur 2. En flaskfälla som placerats i en av de inventerade våtmarkerna.

Resultat och diskussion

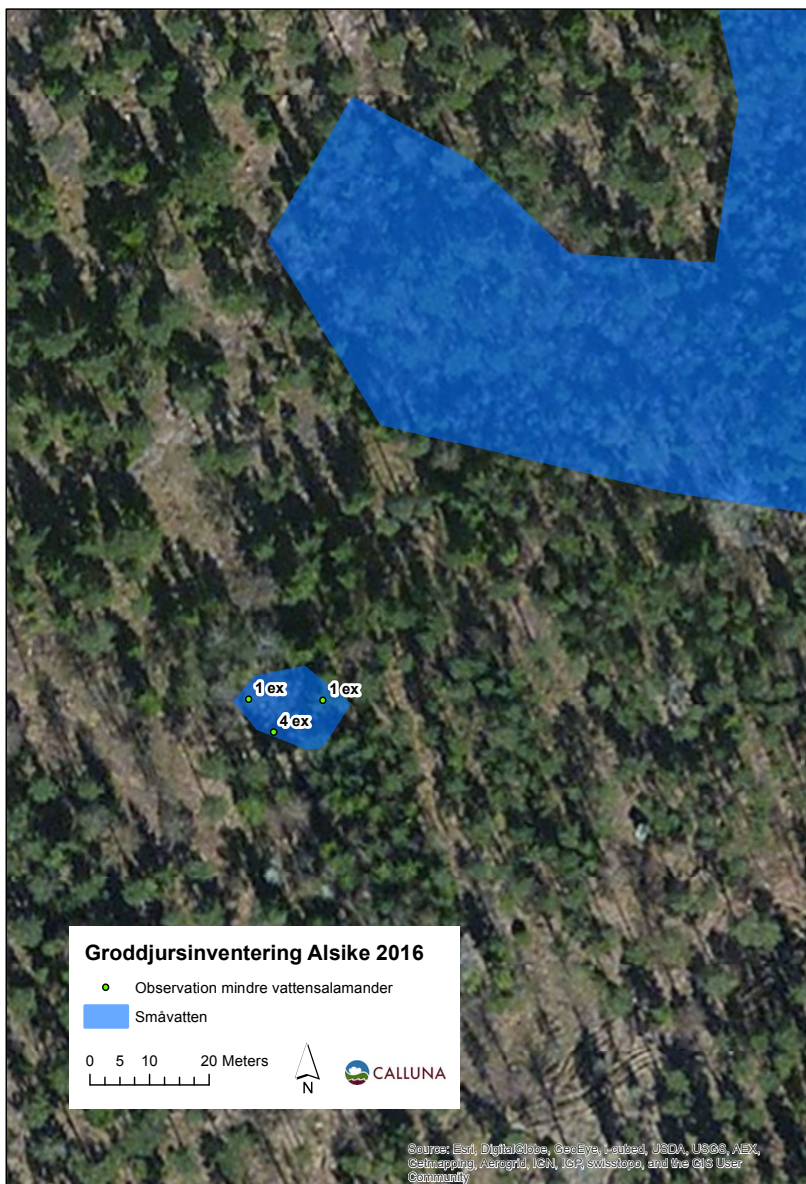
En groddjursart, mindre vattensalamander *Lissotriton vulgaris* (se bild på rapportens framsida), påträffades i den minsta våtmarken. Totalt påträffades sex exemplar i flaskfällorna; två exemplar fångades natten mellan 28-29 april och fyra exemplar natten mellan 3-4 maj (Fig. 3). Samtliga salamandrar hade lekdräkt och bedöms därför ha befunnit sig i våtmarken med syftet att reproducera sig. I övrigt kunde inga groddjur konstateras i den mindre våtmarken, varken vuxna djur eller rom. I den större våtmarken påträffades inga groddjur alls och ingen rom.

I det öppna området, väster om skogsområdet, påträffades heller inga groddjur. Dock gjordes en observation av en skogsödla *Zootoca vivipara* den 13 april. Området är i huvudsak en frisk gräsmark, med enstaka spridda videbuskage. Här förekommer flera längre diken, i flera fall med svagt rinnande vatten men ganska övervuxna av omgivande markvegetation. Callunas bedömning är att dessa diken troligen inte utgör lämpliga lekvatten för groddjur.

Enligt uppgifter från boende i närområdet är det möjligt att även större vattensalamander förekommer i området. Calluna kunde dock inte påvisa någon förekomst av arten, trots att inventeringsinsatsen med flaskfällor intensifierades i den mindre våtmarken (11 flaskfällor den sista fångstnatten). Detta utesluter förstås inte att arten trots allt kan förekomma i området. Callunas bedömning är dock att den lilla våtmarken troligen inte är optimal för större vattensalamander. Orsaken till detta är att våtmarken ligger relativt svalt och skuggigt i det omgivande skogslandskapet och större vattensalamander anses normalt vara en värmekrävande art (Malmgren 2007).

Eftersom den minsta våtmarken uppenbarligen fungerar som lekvatten för åtminstone mindre vattensalamander är det rimligt att anta att den omgivande skogsmarken fungerar som lämpligt habitat för dessa djur utanför reproduktionsperioden. I skogsmarken förekommer relativt gott om död ved och stenblock, vilka erbjuder skyddande miljöer för salamandrarna utanför lektiden.

För att bevara populationen av mindre vattensalamander i den mindre våtmarken är det viktigt att våtmarkens hydrologi förblir opåverkad. Vattensalamandrarnas larver utvecklas under lång tid och det är viktigt att våtmarken inte torkar ut periodvis. Vidare är det viktigt att bevara skogsmiljöer i omgivningarna där djuren kan vistas utanför reproduktionsperioderna. Här är det viktigt att död ved och stenblock inte tas bort, eftersom dessa erbjuder skydd och födosökshabitat.

Figur 3. Resultat från inventeringen av groddjur i Alsike, där fynden av mindre vattensalamander framgår.

Referenser

Andersson P (2015) *Naturvärdesinventering (NVI) i Alsike, Knivsta kommun. NVI medel Alsike 1, öster om järnvägen*. Calluna AB

Malmgren J (2007) *Åtgärdsprogram för bevarande av större vattensalamander och dess livsmiljöer (Triturus cristatus)*. Rapport 5636, Naturvårdsverket

Sundström R (2015) *Muntlig kommunikation om förekomst av vattensalamandrar*. [2015-01]

Hemsida: www.calluna.se • E-post: info@calluna.se • Telefon växel: 013-12 25 75

Huvudkontor: Calluna AB, Linköpings slott, 582 28 Linköping